Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

Agenția de Dezvoltare Regională Sud

Aprobat
prin decizia CRD Sud
nr. ___ din _____ 2019

Prezentat pentru aprobare _____
Maria CULEȘOV
Director

Planul anual de implementare a SDR Sud 2016-2020

pentru anul 2019

Cimişlia 2019

CUPRINS

Abrevieri și Acronime 3

INTRODUCERE 4

OBIECTIVUL SPECIFIC 1: Asigurarea accesului la servicii și utilități publice de calitate 6

Măsura 1.1. Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare 6

Măsura 1.2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale 9

Măsura 1.3 Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide 9

Măsura 1.4. Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice 10

OBIECTIVUL SPECIFIC 2: Creștere economică echilibrată și durabilă 11

Măsura 2.3 Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de suport în afaceri 11

Măsura 2.4 Modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională 12

OBIECTIVUL SPECIFIC 3: Consolidarea guvernanței regionale 13

Măsura 3.1. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională 13

Măsura 3.2. Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională 14

Măsura 3.3. Promovarea potențialului regiunii şi atragerea investiţiilor în domeniul dezvoltării regionale 14

Măsura 3.4. Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a SDR 16

Activități transversale 16

Anexa 1 17

Abrevieri și Acronime

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
ACD	Agenția Cehă pentru Dezvoltare
AAC	Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
AMD Sud	Asociația pentru Managementul Deșeurilor din RDS
APL	Administrația Publică Locală
APP	Apel de Propuneri de Proiecte
CBC	Cooperare Transfrontalieră
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CR	Consiliul Raional
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Regională
DR	Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
EE	Eficienţa Energetică
FNDR	Fondul Național de Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internaţională a Germaniei
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
ODIMM	Organizația de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii
ONG	Organizație Non – Guvernamentală
POR	Planul Operațional Regional
PRS	Program Regional Sectorial
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
SC	Specialist în comunicare din cadrul ADR Sud
SF	Studiu de Fezabilitate
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională

INTRODUCERE

Politica de dezvoltare regională reprezintă activitatea coordonată a autorităților administrației publice centrale și locale, a colectivităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, orientată spre planificarea şi realizarea unei dezvoltări social-economice teritoriale echilibrate, spre sprijinirea nemijlocită a dezvoltării social-economice a zonelor defavorizate. Aceasta este definită prin Legea nr.438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova și prin principalele documente de politici în acest domeniu, care sunt Strategia națională de dezvoltare regională, precum și Strategiile de dezvoltare regională.

În atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare regională, orice țară are nevoie de existența unor regiuni dinamice și competitive. Fiind rezultatul unui proces complex de consultare și dezbateri pe tema dezvoltării durabile și echilibrate a Regiunii de Dezoltare Sud, Strategia de Dezvoltare Regională Sud pentru perioada 2016-2020 (SDR Sud) reprezintă principalul document de politici publice, care trasează direcțiile de dezvoltare pe termen mediu a regiunii.

Cel mai important obiectiv al activității ADR Sud rezidă în implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud (SDR Sud) şi a Planului Operaţional Regional (POR).

Planul de activitate al ADR Sud pentru anul 2019 este o reflecție a Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei în care sunt incluse acţiunile concrete ce urmează a fi întreprinse în perioada 01.01.2019 - 31.12.2019, pentru realizarea cu succes a SDR Sud.

Pentru atingerea scopurilor propuse, ADR Sud conlucrează eficient cu APL de nivel I şi II, instituţiile publice locale, regionale şi naţionale, cu partenerii de dezvoltare, finanţatorii proiectelor internaţionale de asistenţă tehnică, ONG-uri, mass-media regională şi naţională şi cu alţi actori interesaţi şi implicaţi în implementarea politicilor de dezvoltare regională.

Finanţarea ADR Sud este asigurată preponderent din Fondul Naţional pentru Dezvoltare Regională (FNDR), dar şi din alte surse interne şi externe.

Principalele rezultate obţinute de ADR Sud în anul 2018 în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională în RDS includ următoarele:

- 45,8 km de apeduct construiți;
- 31,43 km de canalizare construiți;
- 6,1 km de drum reabilitați;
- 9 note conceptuale elaborate si depuse spre finanțare;
- 145 actori de dezvoltare regională cu capacități îmbunătățite în rezultatul instruirilor;
- 3 cursuri gratuite de formare profesională în domeniul panificație/patiserie/preparare de produse făinoase – 35 persoane instruite;
- 466909 de accesări ale paginii Web a ADR Sud;
- 434 materiale în mass-media locală şi naţională scrise/difuzate (273 articole în presă scrisă și electronica; 61 reportaje TV; 100 de reportaje radio);
- 4 buletine informative electronice elaborate, cca 600 beneficiari;
- 1 sistem de M&E elaborat și aprobat;
- 1 bază de date elaborată și actualizată, în dependență de apariția datelor la BNS.

Planul de implementare a SDR Sud pentru anul 2019 este structurat conform celor trei obiective specifice stabilite în SDR Sud 2020, și anume:

1. *Asigurarea accesului la servicii și utilități publice de calitate;*

2. *Creştere economică echilibrată şi durabilă;*
3. *Consolidarea guvernanței regionale.*

Fiecare obiectiv la rândul său cuprinde mai multe măsuri. Prin realizarea măsurilor specificate în strategie, se urmărește atingerea următoarelor rezultate:

- Acces îmbunătățit la servicii de aprovizionare cu apă și canalizare;
- Infrastructură rutieră reabilitată și sistem de transport public și privat accesibil;
- Acces îmbunătățit la servicii de gestionare integrată a deșeurilor solide;
- Condiții îmbunătățite în clădirile publice prin măsuri de eficiență energetică;
- Dezvoltare economică și turistică a RDS planificată;
- Servicii și infrastructură de suport în afaceri dezvoltată;
- Obiective cultural-turistice de importanță regională modernizate și promovate.

Planul pe anul 2019, ca document, cuprinde o parte narativă, unde sunt prezentate acțiunile preconizate pentru anul de referință, și acțiunile prezentate în formă tabelară (Anexa 1).

Pentru a permite monitorizarea implementării SDR Sud în decursul anului 2019, ADR Sud va raporta semestrial către CRD Sud și MADRM asupra realizării acțiunilor stabilite în prezentul plan. În scopul asigurării transparenței în utilizarea banilor publici și în activitatea instituțiilor de dezvoltare regională din RDS, ADR Sud, pe lângă publicarea rapoartelor sus-menționate, va recurge pe tot parcursul anului la diverse metode de informare în masă.

OBIECTIVUL SPECIFIC 1: Asigurarea accesului la servicii și utilități publice de calitate

Planul pe anul 2019 prevede acțiuni pentru fiecare din cele 4 măsuri aferente obiectivului specific 1, și anume:

Măsura 1.1. *Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare;*

Măsura 1.2. *Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale;*

Măsura 1.3. *Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide;*

Măsura 1.4. *Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice.*

O trăsătură comună a activităților preconizate pentru realizarea măsurilor din cadrul acestui obiectiv rezidă în alinierea acestora la prevederile programelor regionale sectoriale în domeniile alimentare cu apă și sisteme de canalizare (AAC), drumuri regionale și locale (DRL), managementul deșeurilor solide (MDS) și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice (EECP), aprobate de CRD Sud în perioada 2013-2015.

<u>Măsura 1.1.</u> Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare

Activitățile planificate întru realizarea măsurii respective din plan, conțin acțiuni care țin de: planificarea sectorială în domeniul alimentare cu apă și sisteme de canalizare, implementarea unui proiect investițional inclus în Documentul Unic de Program 2017-2020 (DUP) și finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR) și a 2 proiecte investiționale finanțate din surse externe, gestionate de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Proiectele care vin în implementarea măsurii 1.1 din SDR Sud 2016-2020 și care vor fi implementate în anul 2019 sunt următoarele:

1. Proiectul ”Modernizarea serviciilor publice locale de AAC în raionul Cahul ” (GIZ)
2. Proiectul ”Modernizarea serviciilor publice locale de AAC în raionul Leova ” (GIZ), și
3. Proiectul ”Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare din or. Căușeni ”(FNDR).

Parte a proiectelor MSPL AAC Cahul și MSPL AAC Leova, sunt 6 măsuri investiționale (respectiv 3 la Cahul și 3 la Leova), care au rezultat din procesul de planificare regională sectorială în domeniul AAC și care vor fi finanțate de Uniunea Europeană (UE).

În acest sens în anul 2018 ADR Sud a semnat un memorandum de înțelegere cu UE care prevede implementarea în RDS în perioada 2018 - 2020 a 5 proiecte investiționale, dintre care 3 din domeniul AAC.

Pe componenta investițională, **proiectul Modernizarea Serviciilor Publice Locale de Alimentare cu Apă și de Canalizare (MSPL AAC) Cahul** are planificate activități pentru anul 2019 în cadrul a 3 măsuri investiționale (MI) după cum urmează:

MI 1. *”Construcția sistemului de canalizare în satul Roșu din raionul Cahul”.* Implementarea respectivei măsuri investiționale a fost lansată în anul 2016 și a presupus două etape de implementare. Etapa I prevedea construcția rețelei centralizate de canalizare (22,3 km) cu conectarea acesteia la rețeaua de canalizare existentă în or. Cahul. De asemenea construcția a 4 stații de pompare cu drumuri de acces spre acestea. Costul total al investiției respective este de

circa 16 milioane lei. În anul 2017 s-a desfășurat recepția finală în cadrul acestui proiect, semnarea actului de predare–primire și transmiterea costurilor investiționale formate în rezultatul implementării proiectului în proprietatea beneficiarului.

Tot în anul 2017 a fost lansată implementarea etapei a II-a a proiectului, care presupune conectarea caselor individuale de locuit din satul Roșu la sistemul centralizat de canalizare. Costul total al investiției respective este de circa 4 milioane lei. Guvernul României prin intermediul GIZ a finanțat parțial lucrările de construcție care prevăd conectarea caselor individuale la sistemul centralizat de canalizare (190 mii Euro). Partea costurilor neacoperite și-a asumat-o beneficiarul, primăria satului Roșu. Astfel, pe parcursul anului 2019 vor continua lucrările de construcție, care se planifică a fi finalizate în prima jumătate a anului. De asemenea se planifică desfășurarea evenimentelor de recepție la terminarea lucrărilor și recepția finală, precum și transmiterea costurilor investiționale formate în rezultatul implementării proiectului către beneficiar.

MI 2. *" Construcția apeductului magistral Cahul – Lebedenco - Pelinei – Găvănoasa – Vulcănești – Alexandru Ion Cuza și a rețelelor interne în comunele Lebedenco, Pelinei și Găvănoasa".* Implementarea respectivei măsuri investiționale la fel este divizată în două etape, această divizare pornind de la faptul că vor fi utilizate mijloace financiare din două surse externe de finanțare. Prima etapă, lansată în anul 2017 este finanțată din sursele Guvernului Elveției, iar etapa a doua, lansată în anul 2018 va fi finanțată din sursele UE și este specificată în proiectul MSPL Cahul ca măsura investițională 3 (***MI 3***).

În cazul etapei I lansate în anul 2017, s-a reușit desfășurarea procedurii de achiziții publice și contractarea companiei de proiectare, iar în primul trimestru al anului 2018, a fost finalizată elaborarea documentației de proiectare. În anul 2018 a fost organizată și desfășurată procedura de achiziții publice și lansarea propriu zis a lucrărilor de construcție. În perioada primului semestru, anul 2019, vor fi continuate lucrările de construcție, astfel încât, către finele anului să fie desfășurat evenimentul de recepție la terminarea lucrărilor, evenimentul de recepție finală și transmiterea costurilor investiționale către aplicant.

În cadrul ***MI 3.*** *" Construcția apeductului magistral Cahul – Lebedenco- Pelinei – Găvănoasa – Vulcănești – Alexandru Ion Cuza și a rețelelor interne în comunele Lebedenco, Pelinei și Găvănoasa",* finanțate din sursele UE, pentru anul 2019 este preconizată elaborarea documentației de proiectare, desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrări de construcție, precum și demararea lucrărilor de construcție.

Proiectul Modernizarea Serviciilor Publice Locale de Alimentare cu Apă și de Canalizare (MSPL AAC) Leova, prevede acțiuni pe componenta investițională, proiectul MSPL AAC Leova la fel este divizat în 3 măsuri investiționale. La bază divizării pe 3 măsuri investiționale, nu a stat doar criteriul de finanțare din diverse surse. Toate 3 măsuri investiționale au obiective specifice distincte care prevăd investiții atât în diverse localități din raionul Leova, cât și pe diverse domenii de intervenție, și anume:

MI 1*"Construcția apeductului magistral Leova - Iargara*", implementarea a fost lansată în anul 2016. Pentru această măsură este prevăzută finanțare din trei surse, preponderent externe, finanțate din sursele Guvernului Germaniei prin intermediul GIZ, FNDR și contribuția CR Leova. La finele anului 2018 au fost finalizate lucrările de construcție. Pentru anul 2019 se prevede desfășurarea evenimentului de recepție finală și transmiterea costurilor investiționale către aplicant.

MI 2 *"Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților Iargara, Filipeni, Romanovca şi Cupcui din raionul Leova".* În anul 2018, a fost desfășurată procedura de licitație și selectată compania de proiectare. Astfel, pentru 2019 este planificată elaborare documentației de proiectare, desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de construcție și lansarea lucrărilor de construcție. Implementarea acestei măsuri este finanțată din sursele Uniunii Europene prin intermediul GIZ.

MI 3*" Extinderea sistemului de canalizare în oraşul Leova",* În anul 2018, a fost desfășurată procedura de licitație și selectată compania de proiectare. Astfel, pentru 2019 este planificată elaborare documentației de proiectare, desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de construcție și lansarea lucrărilor de construcție. Implementarea acestei măsuri este finanțată din sursele Uniunii Europene prin intermediul GIZ.

Implementarea proiectului ***"Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare din or. Căușeni ",*** finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), a fost lansată în anul 2017. Acest proiect a fost depus în cadrul celui de al treilea concurs de propuneri de proiecte la FNDR și inclus în DUP 2017-2020. Proiectul are 2 etape de implementare. În anul 2018 au fost finalizate lucrările pentru etapa I de implementare, care presupunea construcția a 8, 92 km rețea de canalizare. Pentru 2019 urmează desfășurarea evenimentului de recepție finală și transmiterea costurilor către beneficiar. Pentru etapa II, pentru anul 2019 este planificată desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de construcție (Stația de epurare), precum și derularea lucrărilor în cadrul proiectului. Este de menționat că beneficiari direcți în cadrul proiectului sunt circa 600 gospodării din orașul Căușeni.

În anul 2019 de asemenea urmează actualizarea planului de acțiuni din PRS AAC, dezvoltarea capacităților actorilor locali în prestarea serviciilor de AAC, promovarea proiectelor din domeniul AAC în rândul donatorilor.

În anul 2019 de asemenea urmează actualizarea planului de acțiuni din PRS AAC, dezvoltarea capacităților actorilor locali în prestarea serviciilor de AAC, promovarea proiectelor din domeniul AAC în rândul donatorilor.

O altă inițiativă setată pentru anul 2019 este conceptualizarea ideii de aprovizionare cu apă a localităților din bazinul râului Nistru (raioanele Căușeni și Ștefan Vodă) din surse de apă de suprafață. În acest sens, se va crea un grup de lucru pentru conceptualizarea ideii, și către finele anului 2019 va fi elaborat un studiu de prefezabilitate.

De asemenea, va continua activitatea Comisiei Regionale Sectoriale (CRS) în domeniul AAC în vederea soluționării unor provocări ale sectorului respectiv, identificate de membrii grupului de lucru și convenite de comun acord pentru asistență.

Per ansamblu, indicatorii de produs, care urmează a fi obținuți în anul 2019, în rezultatul implementării proiectelor care se încadrează în măsura 1.1 Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare sunt următorii:

- Măsura investițională 1, 2 a MSPL Cahul finalizate cu succes și transmise costurile investiționale către beneficiar;
- Proiectului tehnic de execuție și documentația de licitație pentru lucrările de construcție elaborat pentru MI2 și MI3 - MSPL Leova, MI 3 – MSPL Cahul, lansate lucrările de construcție;
- 22,145 km de apeduct magistral construiți;
- 25,247 km de rețelele de distribuție a apei construite;

- 1 stație de pompare reabilitată;
- Construite 6 rezervoare din panouri metalice (2 a câte V = 800 m3, 4 cu V = 50 m3);
- Construite 2 instalații de dezinfectare a apei cu hipoclorit de sodiu;
- 884 buc de branșări a consumatorilor la rețelele de distribuție a apei;
- 335 de cămine montate care vor asigura 557 de conectări a gospodăriilor la sistemul de canalizare;
- 1 studiu de prefezabilitate elaborat;
- planul de acțiuni PRS AAC actualizat;
- nr. de activități de promovare a proiectelor din domeniul AAC în rândul donatorilor;
- nr. de proiecte în domeniul AAC finanțate din alte surse;
- nr. de actori locali în prestarea serviciilor de AAC îmbunătățite.

Pe parcursul întregului an 2019, ADR Sud va asigura vizibilitatea în implementarea proiectelor din domeniul AAC și a tuturor activităților realizate în vederea implementării măsurii respective din strategie.

<u>Măsura 1.2.</u> Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale

În cadrul acestei măsuri, în anul 2019 ADR Sud va continua să implementeze 1 proiect investițional finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, acesta fiind *"Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin conectarea localităților și a drumurilor locale de pe coridorul R20 – RD Sud, R34 – Sîrma – Tomai – Sărăteni – Hîrtop la rețeaua de drumuri naționale R3",* aplicant primăria Hîrtop, raionul Cimișlia. Beneficiari direcți în cadrul proiectului, circa 2500 locuitori din comuna Hîrtop, Cimișlia. Produsele finale pe proiect 5,6 km de drum reconstruit. Perioada de implementare a acestuia este de 24 de luni. Implementarea proiectului a fost lansată în anul 2017. Finalizarea lucrărilor de construcție în cadrul proiectului este planificată pentru trimestrul IV 2019, după care urmează recepția la terminarea lucrărilor.

Per ansamblu, indicatorii de produs care urmează a fi obținuți în anul 2019 (pe proiecte finalizate), în rezultatul implementării proiectului care se încadrează în măsura 1.2 Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale sunt următorii:

- 5,6 km de drum construit/reabilitat;
- 2500 persoane cu acces îmbunătățit la drumuri bune;
- planul de acțiuni PRS DRL actualizat.

<u>Măsura 1.3</u> Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide

Pentru anul 2019 în cadrul acestei măsuri nu avem componenta investițională în infrastructura fizica, întrucât nici unul dintre proiectele incluse în DUP 2017-2020 ce țin de MDS nu au fost aprobate spre finanțare.

Astfel, pentru perioada respectivă, ADR Sud își propune să realizeze un șir de activități care vin să sprijine eficiența funcționării CRD prin instrumentul Comisiilor Regionale Sectoriale (CRS) în domeniul MDS. De asemenea, în cadrul activităților de promovare, se propune înaintarea proiectelor din domeniul MDS în rândul donatorilor.

Indicatorii de produs ce se pot obține în urma realizării acestei măsuri în anul 2019 sunt:

- nr. de activități de promovare a proiectelor din domeniul MDS în rândul donatorilor;
- nr. de proiecte în domeniul MDS finanțate din alte surse;
- nr. de actori locali în prestarea serviciilor de MDS îmbunătățite.

<u>Măsura 1.4.</u> Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice

Implementarea măsurii respective încadrează continuarea implementării unui proiect investițional **Reabilitarea termică a clădirii IMSP „Spitalul raional Cantemir" (bloc chirurgical)** depus în cadrul celui de al treilea CPP la FNDR și inclus în DUP 2017-2020. Aplicant al acestui proiect este Consiliul Raional Cantemir. Proiectul prevede reabilitarea a 2 blocuri a spitalului raional Cantemir cu o suprafață totală de 8280 m^2. Beneficiari direcți în cadrul proiectului sunt circa 6000 persoane anual. Implementarea proiectului a fost lansată în anul 2017, iar către a 2-a jumătate a anului 2019 vor fi finalizate lucrările de construcție, desfășurat evenimentul de recepție la terminarea lucrărilor, de recepție finală și transmise costurile către aplicant.

Pe lângă lansarea implementării proiectului respectiv din sursele FNDR, ADR Sud își propune pentru anul 2019 să elaboreze documentația de proiectare pentru 2 proiecte investiționale rezultate din procesul de planificare regională sectorială în domeniul EE a clădirilor publice. Acestea sunt:

1. Eficientizarea energetică a liceului teoretic Constantin Spătaru din or. Leova, și
2. Eficientizarea energetică a liceului teoretic Matei Basarab din or. Basarabeasca;

În a 2-a jumătate a anului 2019, se preconizează defășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrări de construcție, precum și derularea propriu zisă a lucrărilor.

Finanțarea acestor acțiuni din plan va fi efectuată din sursele UE.

De asemenea, din surse de finanțare externă, va fi facilitată diseminarea în RDS a lecțiilor învățate din planificarea locală participativă în sectorul EE a clădirilor publice.

Indicatorii după care va fi monitorizată implementarea măsurii respective din planul pentru 2019 sunt:

- suprafață totală de 8280 m^2 renovate prin măsuri de eficiență energetică;
- 6000 beneficiari direcți anual;
- 2 seturi de documentație tehnică elaborată pentru reabilitarea eficient energetic a 2 licee teoretice din RDS;
- planul de acțiuni PRS EE actualizat;
- nr. de activități desfășurate în vederea diseminării lecțiilor învățate în domeniul EE;
- numărul de beneficiari paticipanți la activitățile de diseminare.

Pentru OS1 al SDR Sud 2016-2020, pe parcursul anului se vor promova în comunitatea donatorilor CPV elaborate în baza PRS-urilor în domeniile AAC, MDS, pentru a atrage cât mai multe surse posibile pentru implementarea lor. De asemenea, se vor actualizarea planurilor PRS AAC, MDS și EE.

Conform SDR Sud 2016-2020, pentru implementarea OS1, se vor monitoriza următorii indicatori de rezultat:

Rezultate așteptate	**Indicatori de rezultat**
Acces îmbunătățit la servicii de aprovizionare cu apă și canalizare;	Rata de acces a populației la servicii de alimentare cu apă, % Rata de acces a populației la servicii de canalizare, % Număr de comunități conectate la servicile regionalizate, un.

Infrastructură rutieră reabilitată și sistem de transport public și privat accesibil;	Ponderea drumurilor regionale și locale modernizate,% Volumul transportat de mărfuri per km de drum, tone; Numărul de pasageri transportați, pasageri;
Acces îmbunătățit la servicii de gestionare integrată a deșeurilor solide;	Rata de acces a populației la servicii MDS, %
Condiții îmbunătățite în clădirile publice prin măsuri	Suprafața clădirilor și spațiilor publice eficientizate din punct de vedere energetic

OBIECTIVUL SPECIFIC 2: Creștere economică echilibrată și durabilă

Pentru realizarea obiectivului specific 2 din strategie sunt planificate acțiuni în cadrul a 4 măsuri:

Măsura 2.1. *Identificarea și planificarea dezvoltării centrelor urbane*

Măsura 2.2. *Planificarea dezvoltării economice și turistice a RDS*

Măsura 2.3. *Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de suport în afaceri*

Măsura 2.4. *Modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională*

Pentru anul 2019 ADR Sud are planificate activități pentru măsurile 2.3. – 2.4

Măsura 2.3 Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de suport în afaceri

Activitățile planificate pentru anul 2019 în cadrul acestei măsuri includ implementarea a 2 proiecte investiționale cu finanțare din FNDR, și a unui proiect cu finanțare externă.

1. ” Dezvoltarea durabilă a parcului industrial Cahul ca structură de sprijinire a afacerilor de importanță regională ”, depus în cadrul celui de al treilea concurs de propuneri de proiecte la FNDR și inclus în DUP 2017-2020. Aplicant al acestui proiect este Consiliul Raional Cahul. Proiectul prevede asigurarea accesului PI Cahul la utilități publice, drum de acces, sistem de AAC, rețea de gaze, telefonie, electricitate. Beneficiari direcți în cadrul proiectului sunt un număr de circa 10 rezidenți care intenționează să deschidă afaceri pe teritoriul parcului industrial, circa 450 locuri de muncă create. Produsul final pe proiect este un drum de acces cu o suprafață totală de circa 8 mii m2, 0,9 km rețea de apeduct, 05 km rețea de gaze, 1,8 km rețea de electricitate și 1,7 rețea de telefonie. Perioada de implementare a proiectului este de 30 de luni. În anul 2017 în cadrul acestui proiect s-a reușit organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție publică și semnarea contractului cu compania desemnată câștigătoare. Pentru anul 2019 se planifică finalizarea lucrărilor de construcție în cadrul acestui proiect, astfel încât către finele anului va fi desfășurat evenimentul de recepție la terminarea lucrărilor.

2. ”Oportunități pentru atractivitatea investițională în economia Regiunii de Dezvoltare Sud” (Căușeni). Este un proiect depus la fel în cadrul celui de al treilea concurs la FNDR desfășurat în anul 2016, dar care a fost inclus în DUP 2017-2020 prin decizia CNCDR abia în anul 2018. Aplicant al acestui proiect este Consiliul Raional Căușeni. Proiectul prevede asigurarea accesului ZEL Căușeni (este o filială a ZEL Bălți) la utilități publice, sistem de AAC, rețea de gaze, telefonie, electricitate. Beneficiari direcți în cadrul proiectului sunt rezidenții care intenționează să deschidă afaceri pe teritoriul ZEL și își propun deschiderea a circa 1500 locuri

de muncă. Produsul final pe proiect este: 1486 m reţea de electricitate, 140 m reţea apeduct, 112 m rețea de canalizare. Perioada de implementare a proiectului este de 24 de luni. În anul 2018 a fost lansat proiectul. Pentru anul 2019 se preconizează desfășurarea achizițiilor publice pentru lucrările de construcție, implementarea proiectului, precum și desfășurarea evenimentului de recepție la terminarea lucrărilor, recepția finală, și transmiterea costurilor către aplicant.

Pe lângă aceste 2 proiecte investiționale, ADR Sud în 2019 va continua implementarea în RDS a proiectului ***"Poarta de Sud a Moldovei deschisă pentru afaceri și investiții".*** Este un proiect, care a rezultat din procesul de planificare regională sectorială în domeniul dezvoltării infrastructurilor de sprijin în afaceri. Proiectul a fost aplicat pentru finanțare în cadrul inițiativei "Primarii pentru creștere economică" finanțat de UE. Durata de implementare a proiectului este de 18 luni. În anul 2019, către finele trimestrului III se va finaliza proiectul.

Indicatorii de produs ce asigură monitorizarea implementării SDR Sud 2016-2020, care vor fi atinși în anul 2019 sunt:

- 2 infrastructuri de afaceri modernizate/asigurate cu utilități;
- 8 profiluri investiționale raionale elaborate;
- 1 catalog de investiții elaborat;
- 1 portal de promovare a investițiilor în RDS creat;
- 1 forum investițional desfășurat.

<u>Măsura 2.4</u> Modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională

Conform deciziei CNCDR nr. 16/18 din 26.12.2018, din FNDR pentru anul 2019 vor fi alocate surse financiare pentru implementarea proiectului ***„Construcția drumului de acces spre Mănăstirea Chistoleni".*** Acesta presupune construcția drumului de acces cu o lungime de 6 km, către obiectivul turistic menționat, beneficiari ai proiectului fiind peste 30 de mii de cetățeni, dintre care circa 29 de mii sunt locuitori ai raionului Basarabeasca, ceilalți find din raioanele Cimișlia, Leova. Pentru anul 2019 este planificată lansarea proiectului, desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de construcție, precum și executarea lucrărilor în cadrul proiectului. Indicatorii de progres pot fi setați pentru anul 2020, când se va finaliza implementarea proiectului menționat.

De asemenea, ADR se va axa cu precădere pe realizarea unor activități complementare domeniului respectiv. În cadrul acestei măsuri ADR Sud își propune să continue în anul 2019 promovarea potențialului turistic al RDS. Această acțiune va fi realizată prin mediatizarea evenimentelor culturale desfășurate în regiune. Beneficiarii acestor activități cuprind potențialii turiști care vor vizita regiunea, agenții economici și alte organizații active în domeniul turistic și cultural.

Pentru **OS 2**, în anul 2019, vor fi monitorizați următorii indicatori de rezultat:

Rezultate așteptate	**Indicatori de rezultat**
Servicii și infrastructură de suport în afaceri dezvoltată	Unități de infrastructură create/modernizate/reabilitate, nr.
Obiective cultural-turistice de importanță regională modernizate și promovate	Obiective turistice reabilitate/ amenajate, nr.

OBIECTIVUL SPECIFIC 3: Consolidarea guvernanței regionale

În anul 2019 se prevede realizarea acțiunilor pentru fiecare din cele patru măsuri incluse în strategie, aferente acestui obiectiv specific, și anume:

***Măsura 3.1**. Dezvoltarea capacităţilor actorilor de dezvoltare regională;*

***Măsura 3.2.** Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională;*

***Măsura 3.3.** Promovarea potențialului regiunii şi atragerea investiţiilor în domeniul dezvoltării regionale*

***Măsura 3.4.** Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a implementării strategiei de dezvoltare regională.*

<u>Măsura 3.1.</u> Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională

Activitățile planificate în realizarea măsurii respective se axează pe identificarea necesităţilor de instruire ale actorilor implicaţi în procesul de dezvoltare regională, cu precădere membri ai CRD Sud, reprezentanți ai APL din RDS și specialiști din cadrul ADR Sud. În acest sens anual este elaborat Programul de instruiri în domeniul dezvoltării regionale. Pentru anul 2019 acest program conține 10 module de instruire, dintre care:

- 2 vizite de împărtășire a bunelor practici între Regiunile de Dezvoltare a RM în domeniul MDS, organizate pentru membrii CRS, specialiștii grupului de lucru și operatorii de servicii din sectoarele AAC și MDS. Vizitele între Regiuni se vor efectua cu suportul GIZ.
- 1 schimb de experiență între Regiunile de Dezvoltare a RM pentru APL din RDS privind procesul de planificare în EE a clădirilor publice, destinat reprezentanților APL, organizat cu suportul GIZ.
- 1 curs de formare profesională continuă în domeniul procedurilor contabile și de management financiar pentru specialiștii ADR Sud, organizat cu suportul GIZ.
- 1 vizită de studiu în România pentru specialiștii ADR Sud privind procedurile de achiziții și managementul contractelor de lucrări de construcție, organizată cu suportul GIZ.
- 7 sesiuni de instruire privind utilizarea instrumentelor moderne de planificare prin utilizarea instrumentelor GIS data, cu următoarele tematici: utilizarea sistemului GIS în planificare strategică; crearea și utlizarea bazelor de date inclusiv prin sistemul geoportal; elaborarea hărților tematice și utilizarea acestora în planificarea strategică. Sesiunile de instruire. Sesiunile de instruire vor organizate cu suportul Agenției Cehe pentru Dezvoltare.
- 1 sesiune de instruire destinată operatorilor de servicii privind dezvoltarea capacităților operatorilor de servicii AAC din raioanele Cahul și Leova, organizată cu suportul GIZ.
- 1 sesiune de instruire destinată managerilor locali de proiecte și reprezentaților APL privind dezvoltarea capacităților privind planificarea locală participativă în sectorul EE a clădirilor publice, organizată cu suportul GIZ.
- 1 curs de instruire destinat membrilor CRD Sud privind consolidarea capacităților. Cursurile de instruire vor fi organizate de către Academia de Administrare Publică.
- 1 curs de instruire pentru membrii și specialiștii grupului de lucru CRD / CRS Sud în vederea utilizării platformei web de comunicare între membrii CRD / CRS Sud.

De asemenea, pentru trimestrul IV al anului 2019, sunt preconizate desfășurarea instruirii reprezentanților APL privind scrierea de proiecte pentru noul apel de propuneri de proiecte, care urmează a fi lansat în anul 2020.

Total în rezultatul desfășurării sesiunilor incluse în programul anual de instruiri pentru anul 2019, ADR Sud își propune să instruiască 10 specialiști din cadrul agenției și peste 150 de actori interesați din regiune, inclusiv 32 membri ai CRD Sud.

În cea mai mare parte sesiunile de instruire sunt organizate cu suportul partenerilor de dezvoltare și finanțate din fonduri europene. Despre realizarea măsurii respective ADR va elabora și prezenta CRD și MADRM rapoarte periodice. Beneficiari direcți ai activităților de instruire sunt membrii CRD Sud, reprezentanți ai APL de nivelul I și II, specialiștii din cadrul ADR Sud, alți actori implicați în procesul de dezvoltare regională.

Indicatorii de monitorizare a realizării măsurii respective pentru anul 2019 sunt:

- nr. de actori cu capacități îmbunătățite;
- sistemul GIS utilizat în planificare;
- elaborate hărți tematice.

<u>Măsura 3.2.</u> Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională

Această măsură presupune asigurarea eficienței în activitatea operațională a ADR și CRD Sud, instituții responsabile de calitatea implementării politicii de dezvoltare regională în regiunea de dezvoltare.

Eficientizarea activității operaționale a ADR presupune planificarea corectă și valorificarea surselor financiare destinate activității operaționale a agenției. Monitorizarea utilizării corecte a bugetului se va realiza de ADR ca executor direct și de CRD și MADRM pe rol de control privind eficiența utilizării surselor financiare gestionate de agenție.

Pe rol de secretar al Consiliului Regional pentru Dezvoltare, în anul 2019 agenţia v-a asigura buna organizare şi desfăşurare a 4 şedinţe ordinare ale CRD Sud și v-a prezenta pentru aprobare documente care necesită aprobare şi avizare.

Întru asigurarea principiilor transparenței în activitatea instituţiilor publice, ADR Sud va elabora în anul 2019 patru buletine informaţionale electronice care vor fi distribuite unui număr de peste 500 beneficiari. Va fi întreţinută şi actualizată periodic pagina web a ADR Sud şi a conturilor ADR Sud pe paginile reţelelor de socializare şi paginile de informare în masă. Vor fi plasate pe site şi pe panourile informative din incinta consiliilor raionale comunicate de presă, ştiri ce reflectă activitatea agenției, planul anual de activitate al ADR Sud, rapoartele semestriale şi anuale de activitate ale ADR, diverse anunţuri şi informaţii utile. Vor fi realizate un şir de emisiuni TV despre activitățile ADR Sud, realizate mai multe comunicate de presă pentru ziarele regionale cu privire la activitățile ADR Sud.

Indicatorii de monitorizare a realizării măsurii respective pentru anul 2019 sunt:

- noi membri CRD Sud selectați;
- 4 ședințe CRD/CRS defășurate;
- rata de participare la ședințe;
- nr. de accesări a paginii adrsud.md;
- nr. de vizitatori ai paginii;
- evoluția gradului de vizibilitate.

<u>Măsura 3.3.</u> Promovarea potențialului regiunii şi atragerea investiţiilor în domeniul dezvoltării regionale

Activitățile care urmează a fi realizate de ADR Sud pe parcursul anului 2019 în cadrul acestei măsuri sunt grupate după cum urmează:

1. ***Cooperarea cu partenerii de dezvoltare pentru atragerea investițiilor în RDS***

În anul 2019, referitor la identificarea și semnarea acordurilor de parteneriat cu instituții din țară și de peste hotare, cu care ADR Sud are obiective de interes comun, se propune inițierea colaborării cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în vederea extinderii în RDS a activităților în cadrul proiectului „Consilierea Guvernului Republicii Moldova în politici economice". Se propune semnarea unui memorandum și realizarea activităților comune în vederea atragerii investițiilor în RDS.

Va continua facilitarea implementării în RDS a proiectului "Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Moldovei 2016-2020 în domeniul politicii urbane și de dezvoltare urbană" co-finanțat din fondurile programului de cooperare poloneză.

ADR Sud va participa în procesul de implementare în RDS a Programului "Comunitatea mea" lansat de USAID și a inițiativei "Primarii pentru creștere economică" finanțat de UE. De asemenea, în perioada vizată, ADR Sud va facilita inițierea și consolidarea parteneriatelor și preluarea de bune practici între entitățile din RDS și partenerii externi.

2. ***Conlucrarea cu APL din RDS în vederea atragerii investițiilor în regiune***

În acest context, în anul 2019, ADR Sud va întreprinde mai multe acțiuni de informare despre apelurile de propuneri de proiecte lansate de către donatori și fonduri de finanțare, prin intermediul publicării informației pe pagina adrsud.md, conturile de socializare, și prin actualizarea Calendarului lansării apelurilor de propuneri de proiecte.

Va fi promovată cooperarea intercomunitară pentru elaborarea și aplicarea proiectelor regionale, precum și acordarea asistenței APL din RDS în vederea conceptualizării ideilor de proiecte pentru aplicare la fonduri naționale și apeluri de proiecte cu finanțare externă.

În anul 2019, va fi elaborat și aplicat un concept de proiect în cadrul Programelor Transfrontaliere.

3. ***Promovarea regiunii ca destinație pentru investiții***

Pentru anul 2019 este planificată elaborarea unui portal investițional în cadrul proiectului „Poarta de Sud a Moldovei deschisă pentru promovarea afacerilor și investițiilor" finanțat de UE. Astfel, activitatea menționată presupune asigurarea funcționalității acestui portal, prin actualizarea informațiilor și promovarea acestora. ADR Sud va participa de asemenea la activități de promovare a regiunii ca destinație pentru investiții și va prezenta materialele informaționale interesante pentru potențiali investitori în cadrul evenimentelor desfășurate.

În vederea promovării potențialului regiunii, pentru anul 2019 ne propunem la fel să organizăm un șir de evenimente de promovare, cum ar fi: „ADR Sud – 10 ani de Dezvoltare Regională", „INFO DAY", Ziua Europei, etc. La fel ADR va participa pe rol de partener în activităţile organizate în regiune atât de APL din RDS, cât şi de alte instituţii şi organizaţii de nivel naţional şi internaţional. În cadrul evenimentelor culturale de anvergură din RDS, ADR Sud îşi propune participarea în organizarea şi desfăşurarea acestora (Parada Florilor; Festivalul piersicului; Ziua Dunării etc.). De asemenea va fi editată broşura „Descoperă Regiunea de Dezvoltare Sud" în limba engleză.

Indicatorii de monitorizare a realizării măsurii 3.3 sunt:

- nr. parteneri de colaborare, nr activități comune realizate, nr proiecte comune elaborate și aplicate;
- nr proiecte elaborate, nr proiecte applicate, nr proiecte care au obținut finanțare;
- 1 site funcțional de promovare a investițiilor, nr investitori interesați informați;

- nr evenimente organizate și desfășurate, nr participanți;
- nr materiale editate și distribuite, nr beneficiari.

<u>Măsura 3.4.</u> Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a SDR

Activitățile ce urmează a fi efectuate în cadrul acestei măsuri țin de perfecționarea mecanismului de monitorizare și evaluare a implementării SDR și raportarea asupra SDR și POR Sud în baza mecanismului nou. În anul 2017 s-a reușit definitivarea listei de indicatori care vor fi utilizați pentru M&E strategiei și a POR. A fost creată o bază de date care conține date pe indicatori pentru anul 2015 ca an de referință, precum și date pentru anii 2016-2017, parțial 2018. Baza de date este completată pe măsura publicării datelor de către BNS. Astfel, pentru anul 2019 va continua completarea bazei de date conform actualizării datelor de către BNS și alte instituții ce furnizează informații relevante. După finalizarea metodologiei de monitorizare și raportare privind implementarea SDR pe bază de indicatori, acest mecanism va fi pus în funcțiune. În anul 2019, vor fi elaborate 2 rapoarte de monitorizare a progresului privind implementarea SDR Sud 2016-2020 și vor fi prezentate către MADRM și CRD Sud.

În a doua jumătate a anului 2019, este preconizată evaluarea impactului proiectelor implementate de ADR Sud în perioada 2012-2015 și prezentarea rapoartelor CRD Sud.

Pe parcursul anului 2019 vor fi atinși indicatorii:

- 2 rapoarte de evaluarea impactului proiectelor implementate de ADR Sud în perioada 2012-2015 elaborate și prezentate CRD Sud;
- 2 rapoarte privind progresul de implementare a SDR Sud elaborate și prezentate MADRM și CRD Sud.

Pentru monitorizarea îndeplinirii **OS3**, conform SDR Sud 2016-2020, vor fi utilizați următorii indicatori de rezultat:

Rezultate așteptate	**Indicatori de rezultat**
Actori de DR cu capacități îmbunătățite	Numărul de participanți la sesiuni de instruire cu capacități îmbunătățite
Interes sporit și rată în creștere de participare a membrilor CRD în procesul decisional ***Nivel de satisfacție a populației din RDS față de implementarea politicii de dezvoltare regională sporit***	Rata de participare a membrilor CRD în procesul decizional al RDS, %
Investiții pentru implementarea proiectelor regionale atrase în regiune	Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate / cofinanțate din alte fonduri decât FNDR ;
Sisteme de evaluare și monitorizare a SDR funcționale	Sistemul de M&E al SDR elaborat și utilizat

Activități transversale

Categoria activităților transversale întrunește intervențiile care sunt relevante pentru majoritatea sau chiar toate măsurile strategice. Pentru anul 2019, sunt planificate realizarea următoarelor acțiuni transversale:

1. Analiza documentelor de politici actualizate, din domeniile aferente dezvoltării regionale, în vederea încadrării noilor abordări în Strategia de Dezvoltare Regională.
2. Elaborarea structurii analizei socio-economice. Crearea bazei de date cu indicatori statistici necesari în elaborarea analizei socio-economice a RDS.
3. Analiza potențialului de dezvoltare economică a RDS, în contextul specializării regiunilor. Elaborarea studiului privind specializarea inteligentă a regiunii.

Realizarea activităților transversale va fi monitorizată în anul 2019 prin indicatorii:

- nr documente de politici examinate;
- 1 viziune conceptualizată;
- 1 structură de analiză socio-economică elaborată;
- 1 set de indicatori de analiză stabiliți;
- 1 bază de date cu indicatori de analiză creată;
- 1 studiu privind specializarea inteligentă a RDS elaborat.

Anexa 1

Plan de Acțiuni privind implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud 2016-2020, pentru anul 2019

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
Obiectivul specific 1: ASIGURAREA ACCESULUI LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE DE CALITATE											
1.1.	**Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare**	1.1.1. Implementarea proiectelor în domeniul AAC					ADR Sud, consultant GIZ	APL, GIZ	FNDR, surse externe	km de rețea construită nr de beneficiari	Surse financiare insuficiente; Tergiversarea termenilor de implementare a proiectelor
		1.1.2. Promovarea proiectelor din domeniul AAC în rîndul donatorilor					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	FNDR, surse externe	nr. activități de promovare nr. proiecte finanțate din alte surse	Refuzul GIZ de a finanța activitatea Lipsa donatorilor interesați de a finanța proiecte AAC
		1.1.3. Conceptualizarea ideii de aprovizionare cu apă a localităților din bazinul rîului Nistru (raioanele Căușeni și Ștefan Vodă) din surse de apă de suprafață					ADR Sud, Experți contractați	APL, MADRM	FNDR, surse externe	1 studiu de prefezabilitate elaborat	Renunțarea la idee din partea APL beneficiare; Nealocarea surselor financiare pentru contractarea experților
		1.1.4. Actualizarea planului de acțiuni din PRS AAC					ADR Sud	-	FNDR	1 plan actualizat	Refuzul autorităților partenere în a prezenta informația solicitată
		1.1.5. Dezvoltarea capacităților actorilor locali în prestarea serviciilor de AAC					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	Surse externe	nr. actorilor cu capacități îmbunătățite	Nealocarea de GIZ a surselor financiare destinate activităților de

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
											instruire
1.2.	**Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale**	1.2.1. Implementarea proiectelor în domeniul DRL					ADR Sud	APL	FNDR	km de drum construit	Surse financiare insuficiente; Tergiversarea termenilor de implementare a proiectelor
		1.2.2. Actualizarea planului de acțiuni din PRS DRL					ADR Sud	-	FNDR	1 plan actualizat	Refuzul autorităților partenere în a prezenta informația solicitată
1.3.	**Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide**	1.3.1. Promovarea proiectelor din domeniul MDS în rîndul donatorilor					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	FNDR, surse externe	nr. activități de promovare nr. proiecte finanțate din alte surse	Lipsa donatorilor interesați de a finanța proiecte MDS
		1.3.2. Dezvoltarea capacităților actorilor locali în prestarea serviciilor de MDS					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	Surse externe	nr. actorilor cu capacități îmbunătățite	Nealocarea de GIZ a surselor financiare destinate activităților de instruire
1.4.	**Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice**	1.4.1. Implementarea proiectelor în domeniul EE					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	FNDR, surse externe	nr. obiective eficientizate energetic	Surse financiare insuficiente; Tergiversarea termenilor de implementare a proiectelor
		1.4.2. Actualizarea planului de acțiuni din PRS EE					ADR Sud	-	FNDR	1 plan de acțiuni actualizat	Refuzul autorităților partenere în a prezenta informația solicitată
		1.4.3. Facilitarea					ADR Sud,	APL, GIZ	Surse	nr. activități	Nealocarea de GIZ

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
		diseminării în RDS a lecțiilor învățate din planificarea locală participativă în sectorul EE a clădirilor publice					Consultant GIZ		externe	desfășurate nr. beneficiari	a surselor financiare destinate activităților de instruire
Obiectivul specific 2: CREȘTEREA ECONOMICĂ ECHILIBRATĂ ȘI DURABILĂ											
2.3.	**Dezvoltarea serviciilor și infrastructuri i de suport în afaceri**	2.3.1. Implementarea proiectelor în domeniul dezvoltării infrastructurilor de suport în afaceri					ADR Sud	APL	FNDR	nr. infrastructuri de afaceri modernizate/asigur ate cu utilități	Surse financiare insuficiente; Tergiversarea termenilor de implementare a proiectului
		2.3.2. Implementarea proiectului ”Poarta de sud a Moldovei deschisă pentru promovarea afacerilor și investițiilor”					ADR Sud, Experți contractați	APL, experți contractați	UE	8 profiluri raionale elaborate, 1 catalog de investiții, 1 portal de promovare, 1 forum.	Suspendarea finanțării din partea UE
2.4.	**Modernizare a și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională**	2.4.1. Implementarea proiectelor în domeniul dezvoltării turismului în regiune					ADR Sud	APL	FNDR	nr. proiecte implementate; nr. beneficiari	Surse financiare insuficiente; Tergiversarea termenilor de implementare a proiectului
		2.4.2. Mediatizarea evenimentelor de promovare a dezvoltării turismului în RDS					ADR Sud	Instituții mass-media	FNDR	nr. evenimente mediatizate; nr. de accesări	Interes scăzut din partea mass-media și a organizatorilor
Obiectivul specific 3. CONSOLIDAREA GUVERNANȚEI REGIONALE											
3.1	**Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare**	Instruirea reprezentanților instituțiilor de dezvoltare regională în domeniile aferente obiectivelor					ADR Sud	CRD, GIZ	FNDR, surse externe	nr. actori cu capacități îmbunătățite	Lipsa surselor financiare destinate activităților; Interes scăzut din

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
	regională	strategice (CRD și ADR)									partea reprezentanților CRD și ADR de a participa la instruiri
		Dezvoltarea capacităților membrilor CRS AAC și MDS					ADR Sud, Consultant GIZ	APL, GIZ	FNDR, surse externe	nr. actori cu capacități îmbunătățite	Lipsa surselor financiare destinate activităților; Interes scăzut din partea membrilor CRS de a participa la instruiri
		Participare în implementarea proiectului ”Dezvoltarea instrumentelor moderne de planificare prin utilizarea tehnologiei GIS”					ADR Sud	Agenția Cehă pentru Dezvoltare	Surse externe	nr. actori cu capacități îmbunătățite; sistem GIS utilizat în planificare; hărți tematice elaborate	Suspendarea implementării proiectului de către ACD
		Facilitarea organizării și desfășurării vizitelor de studii pentru actorii de dezvoltare regională din RDS					ADR Sud	APL, GIZ	Surse externe	Nr actori cu capacități îmbunătățite	Lipsa surselor financiare destinate organizării vizitelor de studiu;
		Instruirea reprezentanților APL privind scrierea de proiecte pentru noul apel de propuneri de proiecte					ADR Sud	APL GIZ	FNDR, surse externe	Nr. de actori cu capacități îmbunătățite	
3.2	**Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională**	3.2.1. Facilitarea procesului de desfășurare a concursului de selectare a noilor membri ai CRD Sud					ADR Sud	MADRM	FNDR	noi membri ai CRD Sud selectați	Neanunțarea de către MADRM a concursului pentru noua componență a CRD Sud
		3.2.2. Asigurarea secretariatului CRD Sud					ADR Sud	CRD Sud	FNDR	4 ședințe CRD desfășurate; rata de	Interes scăzut din partea membrilor

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
										participare la ședințe, %	CRD de a participa la ședințe
		3.2.3. Asigurarea secretariatului CRS Sud					ADR Sud	GIZ	FNDR, surse externe	4 ședințe CRS desfășurate; rata de participare la ședințe, %	Interes scăzut din partea membrilor CRD de a participa la ședințe
		3.2.4. Dezvoltarea rețelelor de informare și comunicare privind activitatea instituțiilor de dezvoltare regională					ADR Sud	-	FNDR	nr. accesări; nr. vizitatori; creșterea gradului de vizibilitate, %	Interes scăzut din partea actorilor pentru procesul de DR
3.3.	**Promovarea potențialului regiunii şi atragerea investiţiilor în domeniul dezvoltării regionale**	3.3.1. Cooperarea cu partenerii de dezvoltare pentru atragerea investițiilor în RDS					ADR Sud	GIZ, ACD, VARAM Letonia, CIAL, PolishAid	FNDR, surse externe	nr. parteneri de colaborare nr. activități comune realizate nr. proiecte comune elaborate și aplicate;	Suspendarea finanțării din partea partenerilor de dezvoltare
		3.3.2. Conlucrarea cu APL din RDS în vederea atragerii investițiilor în regiune					ADR Sud	APL	FNDR, surse externe	nr. proiecte elaborate; nr. proiecte aplicate; nr. proiecte care au obținut finanțare.	Interes scăzut din partea APL de a colabora cu ADR
		3.3.3. Promovarea regiunii ca destinație pentru investiții					ADR Sud	APL, experți contractați	FNDR, surse externe	1 site funcțional; nr. investitori interesați informați	Interes scăzut din partea investitorilor pentru ofertele investiționale promovate
		3.3.4. Organizarea evenimentelor de promovare a regiunii (conferințe, forum, expoziții, festivaluri)					ADR Sud	APL, GIZ	FNDR, surse externe	nr. evenimente desfășurate; nr. participanți	Lipsa mijloacelor financiare pentru organizarea evenimentelor

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
		3.3.5. Elaborarea și editarea materialelor informative și promoționale					ADR Sud	-	FNDR, surse externe	nr materiale editate și distribuite; nr beneficiari	Lipsa mijloacelor financiare pentru editarea materialelor
3.4.	**Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a SDR**	3.4.1. Evaluarea impactului proiectelor implementate de ADR Sud în perioada 2012-2015 și prezentarea rapoartelor CRD Sud					ADR Sud	APL	FNDR	2 rapoarte de evaluare elaborate și prezentate CRD Sud	Refuzul APL beneficiar de proiect de a coopera cu evaluatorii
		3.4.2. Monitorizarea și raportarea implementării documentelor de politici regionale					ADR Sud	-	FNDR	2 rapoarte privind implementarea SDR Sud elaborate și prezentate MADRM și CRD Sud	-
ACTIVITĂȚI TRANSVERSALE											
1	**Activități de pregătire pentru lansarea procesului de elaborare a SDR Sud 2021-**	Analiza documentelor de politici actualizate, din domeniile aferente dezvoltării regionale, în vederea încadrării noilor abordări în Strategia de Dezvoltare Regională.					ADR Sud	MADRM	FNDR	nr documente examinate 1 viziune conceptualizată	Tergiversarea termenilor de lansare a procesului de elaborare a SNDR și SDR
		Elaborarea structurii analizei socio-economice. Crearea bazei de date cu indicatori statistici necesari în elaborarea analizei socio-economice a RDS.					ADR Sud	MADRM	FNDR	1 structură de analiza elaborată 1 set de indicatori de analiză stabiliți 1 bază de date cu indicatori de analiză creată	Tergiversarea termenilor de lansare a procesului de elaborare a SNDR și SDR
		Analiza potențialului de dezvoltare economică a RDS, în contextul					ADR Sud, experți contractați	Experți contractați	FNDR	1 studiu elaborat domenii de specializare	Nealocarea surselor financiare pentru elaborarea studiului

Nr	Măsura	Acțiuni	Perioada de realizare, tr.				Responsabil	Partener	Sursa de finanțare	Indicatori de monitorizare	Riscuri
			I	II	III	IV					
		specializării regiunilor. Elaborarea studiului privind specializarea inteligentă a regiunii.								identificate	

Elaborat:

Tatiana ARAMĂ, şef secţie planificare strategică şi programare _____

Andrei POPUȘOI, șef secție management proiecte _____

Oxana CAZACU, șef secție cooperare și atragerea investițiilor _____

Olga ZLATI, șef secție finanțe și achiziții _____

Coordonat:

Igor MALAI, Șef direcție politici de dezvoltare regională _____

Secția relații cu instituțiile de dezvoltare regională _____